

KONKURENTSIAMET

12.10.2021 VÄLJAVÕTE
Ärisaladus välja jäetud,
(tähistatud [...])

Meie: 11.10.2021 nr 7-21/21-0081-248-1

Järelevamenetluse aruanne Elektrilevi OÜ tegevuse suhtes seoses põlenguga Elektrilevi OÜ-le kuulavas Jõgeva piirkonnaalajaamas, mis tekitas ulatusliku elektrikatkestuse Jõgevamaal.

1. Ettevõtte nimi, aadress ja kontaktandmed

- 1.1. Nimi/ärinimi: Elektrilevi OÜ, äriregistrikood 11050857, juhatuse liige Mihkel Härm
- 1.2. Aadress: Veskiposti 2, 10138 Tallinn
- 1.3. Kontaktid: tel +372 715 4230, e-post elektrilevi@elektrilevi.ee

2. Järelevamenetluse teostamist tingivad asjaolud ja õiguslikud alused

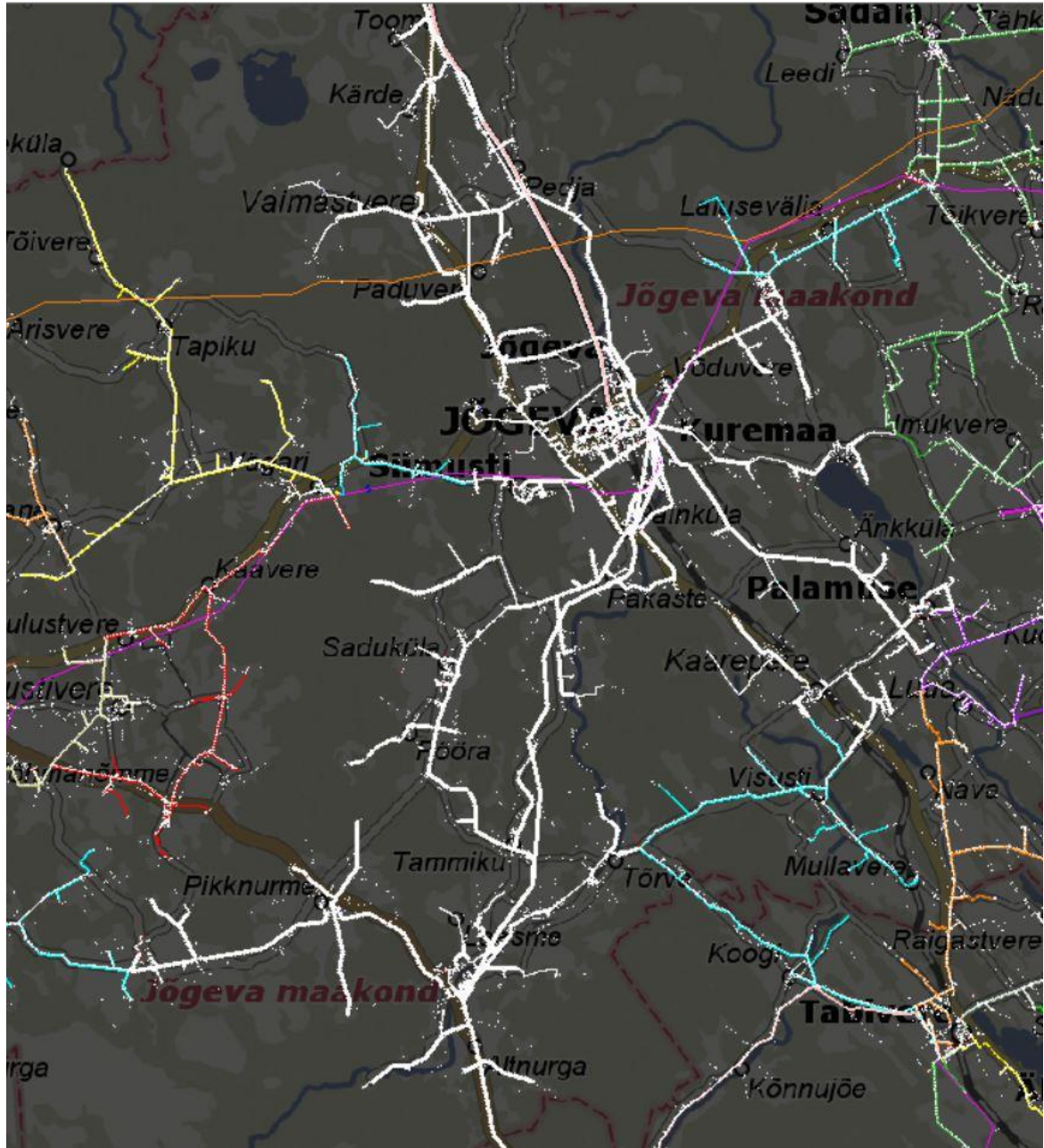
Elektrituruseaduse (ELTS) § 93 lõike 1 ja Konkurentsiameti põhimääruse § 13 lõike 1 alusel algatas Konkurentsiamet järelevamenetluse Elektrilevi OÜ (Elektrilevi) tegevuse suhtes seoses 27.04.2021 hommikul toimunud põlenguga Elektrilevile kuulavas Jõgeva piirkonnaalajaamas, mis tekitas ulatusliku elektrikatkestuse Jõgevamaal. Elektrita jäi terve Jõgeva linn ja suur osa Jõgeva vallast – kokku ligi 7500 majapidamist. Järelevamenetluse eesmärgiks oli selgitada välja elektrikatkestuse täpne ajavahemik, põhjused, võimalikud tagajärjed ning see, kas tegemist võib olla ELTS või selle alamaktide rikkumisega. Lisaks eeltoodule oli eesmärgiks anda hinnang, kas Elektrilevil oleks olnud võimalik võrguühenduse katkestust vältida või likvideerida see efektiivsemalt Asjaolude selgitamiseks saatis Konkurentsiamet 29.04.2021 Elektrilevile vastavasisulise järelepärimise nr 7-21/21-0081-110-1. Samuti soovis Konkurentsiamet teada, kas Elektrilevil oleks olnud võimalik võrguühenduse katkestust vältida.

3. 27.04.2021 põlengu tagajärjel võrguühenduse katkestuse toimumise aeg, koht ja tarbijaskond, keda see puudutas

30.05.2021 Elektrilevilt saadud informatsioonile sai elektrikatkestus alguse 27.04.2021 kell 08:38, kui releekaitse töötamise järgselt lülitus välja Jõgeva alajaama 10 kV jaotla väljuv Mäenda liin. Elektrikatkestus sai täielikult likvideeritud 28.04.2021 kell 19:30, kui viimasena taastati Estonian Plywood AS elektritoide. Viimasele elektrita olnud kliendile taastati elektrivarustus 34 tundi ja 52 minutit peale katkestuse algust.

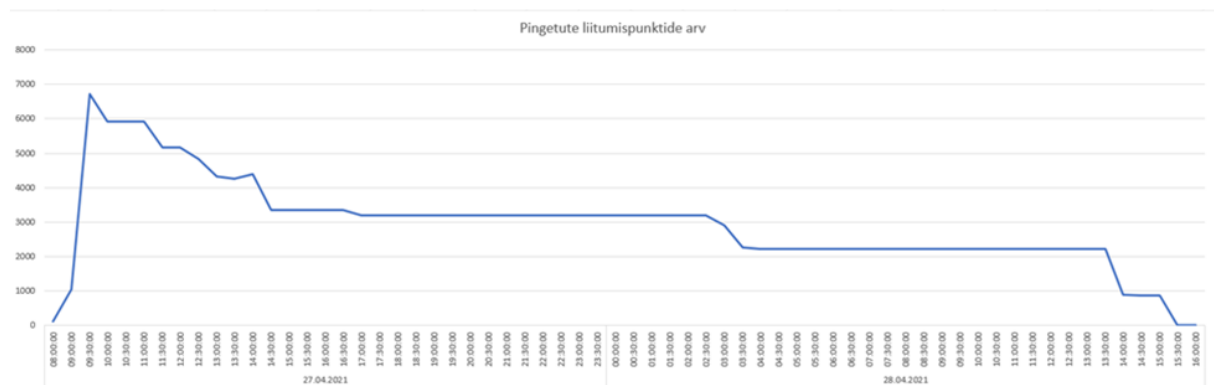
Jõgeva alajaama liinide ja mõlema trafo välja lülitumise järgselt said elektrikatkestusest mõjutatud 6724 liitumispunkti (8023 klienti), kellest 52%-le oli elektrivarustus taastatud kell 16:45. Elektrit jäi veel 3199 liitumispunkti, kellest Puurmanni 35 kV õhuliini toitel olevad 980 liitumispunkti said elektri tagasi 28.04 kell 03:30 ning Jõgeva asulas olevad 2234 liitumispunkti said elektri tagasi 28.04 kell 15:52 (v.a. Estonian Plywood AS).

Joonisel 1 on näidatud elektrikatkestuse ulatus kaardil, kus katkestuse tõttu välja lülitunud keskpingeliinid on tähistatud valge värviga.

Joonis 1. Jõgeva alajaama katkestuse ulatus. Allikas: Elektrilevi OÜ

Joonisel 2 on näidatud pingetute liitumispunktide arvu vähenemist ajas.

Joonis 2. Pingetute liitumispunktide arv. Allikas: Elektrilevi OÜ

4. Elektrilevi tegevus seoses 27.04.2021 toimunud piirkonnaalajaama põlengust ja sellest tulenevast elektrikatkestusest teadasaamisel ning selle likvideerimisel

Elektrilevi edastatud sündmuste detailne ülevaade:

27.04.2021:

08:38 – releekaitse töö järgselt lülitub välja Mäenda 10 kV liin ja elektrita jääb 363 liitumispunkti.

08:39 – Enefit Connecti automaatikaüksuse töötaja, kelle töökoht asub Jõgeva alajaama kõrval, helistab dispetšerile ja annab info, et nägi ülelööki ning ilmselt on kaabli otsamuhv riknenud.

08:43 – dispetšer annab rikkebrigaadile info, et tuleb liikuda Jõgeva alajaama seoses rikkega Mäenda liinil. Rikkebrigaad on kõrvaldamas teist riket, kavatsedes selle likvideerimise järgselt liikuda Jõgeva suunas.

09:04 – rikkebrigaad hakkab liikuma, et Mäenda liini riket kõrvaldada.

09:12 – Jõgeva alajaamas lülituvad välja Kantküla ja Põdra 10 kV liinid, elektrita jääb 551 liitumispunkti.

09:15 – Enefit Connecti automaatikaüksuse töötaja helistab uuesti dispetšerile ja annab teada, et 10 kV jaotla alt tuleb suitsu ning see on vaja pingetuks teha.

09:16 – dispetšer lülitab saadud info põhiselt alajaama 10 kV II sektiooni välja.

09:16 – katkeb juhtimissüsteemis side Jõgeva alajaamaga.

09:17 – dispetšer helistab rikkebrigaadile ja annab info, et Jõgeva alajaam põleb.

09:19 – automaatikaüksuse töötaja helistab Päästetamisse ja teavitab tulekahjust.

09:21 – Eleringi dispetšer annab Enefit Connecti juhtimiskeskuse dispetšerile teada, et Jõgeva alajaama teine trafo lülitus 110 kV poolelt välja. Pingetuks jääb 6724 liitumispunkti (8023 klienti) ja 367 alajaama.

09:23 – Enefit Connecti automaatikaüksuse töötaja annab dispetšerile info, et päästemeeskond on kohal ning on vaja teha vajalikud lülitused kustutusloa andmiseks.

09:46 – dispetšer annab loa kustutustöödeks.

09:49 – Paunvere lahuspunkti kaudu taastatakse elektrivarustus 268 liitumispunktile.

09:52 – Kaarepere farmi alajaama kaudu taastatakse elektrivarustus 359 liitumispunktile.

09:56 – rikkebrigaad jõuab Jõgeva alajaama ja teavitab dispetšerit, et 10 kV ja 35 kV jaotlad on põlenud ning alustab 10 kV liinide lahutamist. Alustatakse alternatiivsete lahenduste kaardistamisega elektrivarustuse taastamiseks.

10:14 – Vägeva lahuspunkti kaudu taastatakse elektrivarustus 184 liitumispunktile.

10:32 – taastatakse alajaama nr 6996 kaudu elekter 134 liitumispunktile.

10:52 – dispetšer annab Empower ASile korralduse reageerida Jõgeva rikkele, kus on vajalik alustada töid 10 kV kaablite jätkamiseks ja uue alajaama ühendamiseks.

11:00 – Tallinna rikkebrigaadile antakse korraldus Tallinnas Kivikülvi 11 asuva varujaotla kaitselahutamiseks ja maandamiseks.

11:01 – rikkest mõjutatud klientidele saadetakse teavitus, et rikke likvideerimiseks kulub 24 tundi.

- 11:05** – elektrivarustus taastatakse 132 liitumispunktis.
- 11:07** – elektrivarustus taastatakse 322 liitumispunktis.
- 11:25** – Tallinna raamlepingu partnerile antakse korraldus Kivikülvi 11 varujaotla kaablite lahti ühendamiseks ja tarnspordiks ette valmistamiseks.
- 11:56** – alajaama nr 8039 kaudu taastatakse elektrivarustus 101 liitumispunktile.
- 12:17** – elektrivarustus taastatakse 288 liitumispunktis.
- 12:19** – päästemeeskond lõpetab tulekustutustöödega.
- 12:28** – Empower ASi alltöövõtja Terasteenus OÜ jõuab Jõgeva alajaama ja alustab ettevalmistustega kaablite välja kaevamiseks.
- 13:02** – Kõrgemäe lahutuspunkti kaudu taastatakse elektrivarustus 393 liitumispunktile. 10:32 – taastatakse alajaama nr 6996 kaudu elekter 134 liitumispunktile.
- 13:02** – Kõrgemäe lahutuspunkti kaudu taastatakse elektrivarustus 393 liitumispunktile.
- 13:10** – elektrivarustus taastatakse 56 liitumispunktis.
- 13:32** – Ravila alajaama kaudu taastatakse elektrivarustus 95 liitumispunktile.
- 14:01** – Valmeco alajaama kaudu taastatakse elektrivarustus 1040 liitumispunktile. Osaliselt Jõgeva asula ning Puurmanni 35 kV õhuliini toitel olevad 3352 liitumispunkti jäävad veel elektrita.
- 15:25** – dispetšer annab Terasteenus OÜ-le tööloa 10 kV kaablite jätkamiseks.
- 15:27** – elektrivarustus taastatakse 12 liitumispunktis.
- 16:45** – varujaotla on transpordivahendile tõstetud ning alustab liikumist Jõgevale, elektrivarustus taastatakse 141 liitumispunktis, 3199 liitumispunkti on veel elektrita.
- 19:00** – dispetšer annab Leonhard Weiss OÜ-le tööloa 35 kV kaablite jätkamiseks.
- 28.04.2021:**
- 03:30** – Puurmanni 35 kV õhuliin ühendatakse otse trafole C2T ning elektrivarustus taastatakse 924 liitumispunktile.
- 04:28** – elektrivarustus taastatakse 58 liitumispunktis.
- 08:07** – elektrivarustus taastatakse 6 liitumispunktis.
- 08:30** – varujaotla pingestatakse ning alustatakse liinide faseerimisega.
- 14:11** – liinid on saanud õigesti faseerituks ning alustatakse võrgu koormamist.
- 14:30** – elektrivarustus taastatakse 1306 liitumispunktis.
- 15:52** – kõik Jõgeva asula liinid on pingestatud, elektrivarustus taastatakse 904 liitumispunktis, elektrivarustus on taastatud seega kõigile klientidele, v.a. Estonian Plywood AS.
- 19:30** – elektrivarustus taastatakse Estonian Plywood AS-le.

5. Elektrikatkestuse põhjused

Elektrilevilt saadud informatsioonile sai Jõgeva alajaama põleng alguse Jõgeva alajaama kaablisektsioonis olnud siirdemuhvi riknemisest. Esialgu tekkis maaühendus ehk ühe faasi isolatsiooni riknemine, mis läks üle kahe faasi lühiseks. Siirdemuhvi riknemise järgselt süttis sama õlikaabel põlema ning tuli levis edasi teistele kaablisektsioonis olnud kaablitele.

6. Elektrilevi selgitused 27.04.2021 Jõgeva alajaamas toimunud rikke ja sellest tuleneva elektrikatkestuse ärahoidmise võimaluste kohta

Elektrilevi hinnangul ei olnud Jõgeva alajaamas toimunud rikke täielik välistamine või ennetamine võimalik. Rike sai alguse maaühenduse üleminekust lühiseks maakaabli siirdemuhvil, mille järgselt alajaama releekaitse korrektselt rakendus. Õhuliinidel nagu ka Mäenda liin, esineb mööduvaid maaühendusi ja lühiseid. Maaühenduse¹ tekkimise järgselt ja kuni rikkekoha tuvastamiseni võib liin koos maaühendusega töötada kuni 8 tundi, kuna maaühendusvoolude kompenseerimisega on ohutus tagatud ning maaühenduse tõttu ei teki

¹ Maaühenduse korral lähtub dispetšer oma tegevustes juhendist „J384 Jaotusvõrgu talitluse juhtimise juhend“, kus on loetletud toimingud maaühenduse tekkimisel. Nimetatud juhendi p. 14.2 kohaselt on 6-35 kV võrgus lubatud maaühendusega töötalitus kestusega kuni 8 tundi, kui antud võrgupiirkonnas on maaühendusvoolude kompenseerimine tagatud ning võrgus ei ole keskpingel toimivaid generaatoreid või elektrimootoreid.

võrgus mõjusid tarbijatele. Dispetšer sai signaale ka teistel liinidel tekkinud maaühenduste kohta, mis esialgu ei andnud põhjust eeldada alajaamas alanud põlengut.

Jõgeva alajaam on ehitatud 2001. aastal ning Mäenda liini siirdemuhv on tehtud 2011. aastal. Vahepealse perioodi jooksul on oluliselt muutunud alajaamade ja võrgu ehitamisel rakendatud tehnilised lahendused ja põhimõtted, mis oluliselt vähendavad riski sarnase sündmuse kordumiseks:

- Piirkonnaalajaamad tiheasustusega piirkonnas (Jõgeva alajaam on lähtuvalt klientide ja väljuvate liinide arvust tiheasustusala piirkonnaalajaam) ehitatakse betoonist hoonetega, kus erinevad jaotusseadme sektsioonid paiknevad erinevates ruumides ja erinevate kaablisektsioonidega, mille puhul ei saa tuli levida tervet alajaama mõjutavaks. Ruumide ja kaablisektsioonide vahel on rajatud tuletõkked ning kaablisektsioonides puudub õhu juurdepääs, et tuli saaks laieneda.
- Uutes alajaamades paigaldatakse suitsuandurid ka kaablisektsioonidesse.
- Uutesse alajaamadesse ei ühendata õlikaableid ning kaablisektsioonidesse ei lubata teha muhve. Maakaablite muhvide tegemisel kehtib kord, kus muhvide tegemise õigused on ainult tootja koolitused läbinud ning Elektrilevi korraldatud eksamil oma oskusi tõendanud spetsialistidel.

Nimetatud meetmed vähendavad sarnastel põhjustel tekkida võivate põlengute tekkimise tõenäosust uutes/uuendatud alajaamades, kuid võrguarengust ja pikast tehnilisest elueast tulenevalt ei ole olemasolevate uuendamata piirkonnaalajaamade ja/või maakaablite kiirendatud ning enne tehnilise eluea lõppu väljavahetamine mõistlik.

Jõgeva alajaama sündmustest lähtuvalt analüüsib Elektrilevi võimalusi võtta kasutusele järgmised täiendavad meetmed võimalike sarnaste sündmuste esinemise tõenäosuse vähendamiseks:

- Tulekahjuandurite paigaldamine olemasolevatesse piirkonnaalajaamade kaablisektsioonidesse, kus neid ei veel ole.
- Piirkonnaalajaamade kaablisektsioonides olevate kaablimuhvide täiendav analüüs ning vastavalt tulemustele nende asendamine ja kaablisektsioonist välja viimine.
- Koostöös Päästeametiga tulekustutustöödega alustamise analüüs, leidmaks võimalusi vähendada tulekahju kestust ja hävitavat mõju.

Elektrilevi hinnangul ei ole piirkonnaalajaama (nagu Jõgeva) kasutuskõlbmatuks muutumisel, nagu antud juhul põlengu tõttu juhtus, võimalik elimineerida riski, et selle taga olevate klientide elektriga varustamine saab häiritud. Arvestades võrgu topoloogiat, eksisteerib enamiku Elektrilevi 221 piirkonnaalajaama juures risk, et nende täielikult kasutuskõlbmatuks muutumisel ei ole võimalik piirkonnas olevaid kliente elektriga varustada. Piirkonnaalajaamad ehitatakse üldjuhul võimalikult koormuskeskmete lähedale ning väga suurte koormuste ülekandmine keskpinge võrgus ei ole pikkade vahemaade taha võimalik. Seetõttu on võrgu topoloogia kujundatud nii, et piirkonnaalajaamades olevad kaks sektsiooni reserveerivad teineteist. See aga ei välista riske täielikult kui mõlemad sektsioonid saavad kahjustada, mida Jõgeva rike näitas. Samas ei ole Jõgeva asula koormuse reserveerimine keskpinge võrgu kaudu kaugemalt praktiliselt teostatav.

Sellise riski realiseerumist võib lugeda välistatuks ainult nendes piirkonnaalajaamades, kus on üks ühendus põhivõrguga ja kogu võrk on keskpinge võrgu kaudu reserveeritav. Sellised alajaamad paiknevad aga hajaasustusega piirkondades ja nende osakaal kõigis piirkonnaalajaamades on alla 20%.

7. Elektrilevi seisukoht 27.04.2021 Jõgeva alajaamas toimunud rikke ja sellest tuleneva elektrikatkestuse tagajärgede kohta

Elektrilevi tõi välja, et valdava osa klientide elektrikatkestus jäi alla 4 tunni – mis küll ei tähenda kohustuslikku võrgutasu vähendamist rikke likvideerimiseks kulunud aja tõttu, kuid klientide igapäevase elukorralduse vaates on taoline katkestus äärmiselt ebamugav. Samas Konkurentsiamet toob siinjuures välja, et tuleb siiski tähelepanu pöörata ka asjaolule, et 3119 tarbimispunkti puhul ületati kohustusliku rikke likvideerimiseks kuluva aja normi² ja antud klientidel vähendati kompensatsioonina võrgutasu summas 24 920,81 eurot. Täiendavalt ligi 2300 (ligikaudu 29% katkestusest mõjutatud tarbimispunktidest) tarbimispunkti puhul kestis katkestus sealjuures üle 24 tunni.

Elektrilevi hinnangul kodutarbijatele tekkida võinud materiaalne kahju jäi eeldatavasti väheseks. Elektrilevile esitatavate kahjunõuete läbivaatamise protsess veel kestab. Spetsiifilise tootmisprotsessiga äritarbijatele tekkis seisaku tõttu otsest varalist kahju, mille ulatus võib selguda hiljem, kui vastavaid nõudeid Elektrilevile laekub.

Kõnealusel katkestusel on kindlasti negatiivne mõju Elektrilevi klientide rahulolule, millest Elektrilevi teeb tõsised järeldused ja võtab kiiresti ette tegevused, mis aitaksid edaspidi taolised tagajärjed ära hoida.

8. Teabevahetus Elektrilevi ja asjasse puutuvate asutustega.

Kuna ajakirjanduses oli juttu võimalikest probleemidest kommunikatsioonis Elektrilevi ja kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni vahel, siis uuris Konkurentsiamet kuidas on vastav suhtlus tavapäraselt Elektrilevi poolt korraldatud ja mis dokumendid selliste sündmuste korral teavitusprotsessi reguleerivad.

Hädaolukorra seadus § 12 lõige 2 sätestab, et käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud asutus teavitab hädaolukorrast, selle ohust ja lahendamiseks avalikkust ning korraldab asutuste vahelist teabevahetust. Seega on Elektrilevil seadusest tulenev kohustus, lisaks avalikkuse teavitamisele, korraldada teabevahetust ka kohaliku omavalitsuse ja sealjuures ka kohaliku omavalituse kriisikomisjoniga.

Vastuses Elektrilevi kirjutab, et lähtub hädaolukorrast teavitamisel Eesti Energia kontserniüleses dokumendis: „Hädaolukordadest, kahju- ja õnnetusjuhtumitest teavitamise põhimõtted“ sätestatud üldistest põhimõtetest ning Elektrilevi sisedokumentid „Kommunikatsioonitegevused ulatuslike elektrikatkestuste olukorras“ (J199).

[...]

Konkurentsiamet toob siinjuures välja, et avalikkust, sealhulgas elektrimüügiga tegelevaid ettevõtteid (iseegi kui need kuuluvad samasse kontserni) tuleb informeerida üheselt ja võrdse kohtlemise tava silmas pidades.

Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et ELTS § 18 lõige 5 näeb ette järgmist: „*Jaotusvõrguettevõtja käsutuses peavad olema võrguteenuse osutamiseks vajalike vahendit säilitamiseks ning arendamiseks vajalikud tehnilised, füüsilised, rahalised ja inimressursid. See ei takista emavettevõtja õigust teostada tütarvõõtja üle majanduslikku ja juhtimisalast järelevalvet, mis hõlmab eelkõige õigust kiita heaks jaotusvõrguettevõtja iga-aastane rahastamiskava ning määrata tütarvõõtja võlgade ülempiir. Emavettevõtja ei tohi sekkuda tütarvõõtja igapäevasesse majandustegevusse ega võrgu ehitamise või uuendamise seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava.*“

² Määruse § 4 lõike 5 järgi tuleb jaotusvõrgus rikkest põhjustatud katkestus kõrvaldada 12 tunni jooksul ajavahemikus 1. aprillist kuni 30. septembrini.

Seega on Konkurentsiameti hinnangul ELTS-ga kooskõlas hoida sisekommunikatsioon mitte kontserni sisene vaid ainult Elektrilevi sisene, emattevõttel ei ole õigust sekkuda Elektrilevi igapäevasesse tegevusse, mida elektrikatkestuse likvideerimine ja tarbijatele võrguteenuse pakkumine on. Teabekeskuse töösse kaasata Elektrilevi väliseid isikuid ainult äärmisel vajadusel ja lepingute olemasolul (Elektrilevi ostab teenust) ja võttes arvesse ka konfidentsiaalsusnõudeid.

Konkurentsiamet toob ka välja, et dokumenti J199 on soovitatav muuta selliselt, et Teabekeskuse töösse kaasatavad isikud, kes peavad tulema lepingupartneri poolt ei oleks seotud konkreetse ettevõttega, näiteks nagu antud juhul Enefit Connect, vaid sõltuvad ikkagi sellest kellega Elektrilevi on lepingu teenuse ostmiseks parajasti sõlminud. Ei saa ette näha, et alati on lepingupartneriks Enefit Connect, vastasel juhul tekib kahtlus teenuste ostmisel neutraalsuspõhimõtte järgimise osas Elektrilevi poolt.

Seoses välise kommunikatsiooniga vastas Elektrilevi, et nende poolne asjakohane teavitustöö Jõgeva sündmuse korral toimus kolme järjestikuse päeva jooksul. Avalikkust teavitati Jõgeva alajaama rikkega seotud arengutest kahel korral, 28. aprillil ühel korral ja 29. aprillil samuti ühe korral.

Lisaks oldi alates 27.04 hommikutundidest pidevas suhtluses nii Päästeameti, kriisistaabi kui ka Jõgeva abivallavanema Viktor Svjatõševiga, mille raames jagati operatiivset infot sündmuste arengu ning võimalike lahenduste kohta. Lisaks hoiti operatiivset suhtlust piirkonna suurklieentidega, et suurendada seeläbi ka nende suutlikkust katkestusega toime tulla.

Elektrilevi hinnangul kommunikatsioon avalikkuse ja kohaliku omavalitsusega toimus ja reeglitest kõrvalekaldeid polnud. Kohalikul omavalitsusel oleks olnud soov saada otseinfot kahtlemata veelgi suurem, kuid Elektrilevi nägemuses ei ole mõistlik infot jagada enne, kui selle paikapidavus on juba kindel. Kriisiolukordadega kaasneb väga palju kiireloomulisi tegevusi, mille juures võib ette tulla ootamatuid takistusi ning seetõttu eeldatud hinnangud olukorra normaliseerumise aja suhtes tihti muutuvad. Liiga varajane, hiljem ebaõige osutada võiva info väljastamine, võib tegelikkuses tähendada huvipoolte tahtmatut eksitamist ja lõppkokkuvõttes segaduse tekitamist.

Jõgeva elektrikatkestusega seoses kutsuti kokku ka Lõuna päästkeskuses regionaalne staap, kelle ülesanne oli toetada Jõgeva valla kriisikomisjoni ja Elektrilevi Jõgeva alajaama tulekahjust tingitud elektrikatkestusest tekkida võivate probleemkohtade prognoosimisel ning lahenduste välja töötamisel. Vaatamata sellele jõudis meediasse siiski info, et Jõgeva valla kriisikomisjonil oli keeruline kriisijuhtimisel plaane sättida ressursside üleval hoidmiseks, kuna info Elektrilevilt oli umbmäärane³. Seoses eeltooduga edastas Konkurentsiamet mõned küsimused vastamiseks Jõgeva Vallavalitsusele. Konkurentsiametit huvitas kas Elektrilevi OÜ, kes on vastutav selliste elektrikatkestuste korral asutuste vahelise andmevahetuse eest, on Jõgeva Vallavalitsuse või kriisikomisjoniga kooskõlastanud mingi infovahetuse protsessi, mida antud sündmuste tekkimisel järgitakse ja kuidas on infovahetus sellistes olukordades korraldatud Jõgeva Vallavalitsuse ja Elektrilevi vahel. Samuti seda kas käesoleva elektrikatkestuse korral Elektrilevi järgis neid protsesse, või esines infovahetuses valla vaatest probleeme.

Jõgeva Vallavalitsus oma vastuses märkis, et teadaolevalt ei ole infovahetuse protsessi kooskõlastatud Jõgeva Vallavalitsusega. Käesoleval juhul toimus suhtlemine suurkliendihalduriga. Jõgeva Vallavalitsuse hinnangul oli suhtlus käesoleva elektrikatkestuse

³ <https://www.err.ee/1608192397/alajaama-polengu-tottu-peab-osa-jogeva-elanikest-oopaeva-elektrita-veetma>

korral sage, kuid probleemina tõi esile, et suurkliendihalduri info avarii likvideerimise käigus ei vastanud alati tegelikkusele. Avarii likvideerimise lõppfaasis oli infopuudus eriti tunda.

Elektrilevil on olemas ka mitmeid sisedokumente, mis reguleerivad elektrikatkestuste likvideerimisega seotud tegevusi, näiteks on kehtestatud protseduur P31 „Tegutsemine hädaolukordades ja erakorraliste sündmuste korral“, milles on põhiliselt toodud kommunikatsioon oma asutuse sees, st kes keda ja kuidas peab teavitama. Rikete likvideerimisel lähtuvad võrguteenuse juhtijad (dispetšerid) dokumendist P3110 „Jaotusvõrgu talitluse juhtimine“.

Konkurentsiameti hinnangul puudub Elektrilevil konkreetne formaat kuidas ja mis vormis kohalikke omavalitsusi ja kohalike omavalistuste kriisikomisjone suuremate elektrikatkestuse puhul teavitada ja operatiivse infoga kursis hoida. Kommunikatsioon küll eksisteerib, määratud on vastutav isik, kelleks on suurkliendihaldur, kuid formaat info andmiseks on siiski korrapäratu ja juhusliku iseloomuga. Oluline on ka tuua välja, et suures plaanis ei eristata Elektrilevi sisedokumentides kommunikatsiooni kohalikele omavalistustele ja üldiselt avalikkusele.

Samas kohalike omavalitsuste kriisikomisjonid ei peaks infot meediast ammutama ning operatiivsemate otsuste tegemiseks on mõistlik kui vastav info tuleb otse võrguettevõtjalt.

Konkurentsiamet soovib tungivalt Elektrilevil sätestada koostöös kohalike omavalitsustega konkreetsed põhimõtted kuidas ja mis formaadis kohalikele omavalistustele (sh kohalikele kriisikomisjonidele) infot antakse ning ka nõuded kuidas kohalikud omavalitsused vastavat infot käsitleda võivad. Vastavad põhimõtted tuleks dokumenteerida, et kriisi toimumise korral oleks selge mõlemale osapoolle kuidas infot antakse/saadakse.

Suuremate kriiside juures, sh Jõgeval, on kriisijuhtimises oluline roll ka regionaalsel kriisikomisjonil, milles osaleb ka Elektrilevi esindaja. Nimetatud komisjon on Päästeameti haldusalas ning omab kontakti ka kohaliku omavalitsuse tasandi kriisikomisjoniga. Kommunikatsiooni korraldamise kokkulepped regionaalse ja kohaliku tasandi vahel peavad siinjuures tekkima Päästeameti juhtimisel. Regionaalse ja riikliku tasandi infovahetus toimub MKM-i ja Päästeameti koostöös ühtses keskkonnas (*SitRep*). Selles keskkonnas saavad infot vahetada elutähtsa teenuse osutajad, regionaalsed staabid ja kriisiolukorda lahendavad osapooled. Oluline on, et ka regionaalse ja riikliku tasandite kriisikomisjonide infovahetus võtaks arvesse piisaval määral kohalike omavalitsuste vajadusi ning elutähtsa teenuse osutaja võimekust infot edastada.

9. Konkurentsiameti seisukohad Elektrilevi tegevuse vastavuse kohta ELTS-le ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele

ELTS § 65 lõike 5 alusel on majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.04.2005 määrusega nr 42 “Võrguteenuste kvaliteedinõuded ja võrgutasude vähendamise tingimused kvaliteedinõuete rikkumise korral” (edaspidi Määrus) kehtestatud võrguteenuste kvaliteedinõuded. Määrusega reguleeritakse võrguettevõtja tegevuspiirkonnas tarbijale, tootjale, liinivaldajale või teisele võrguettevõtjale osutatavate võrguteenuste kvaliteedinõudeid ning võrgutasude vähendamise tingimusi kvaliteedinõuete rikkumise korral. Käesoleva järelevalvemenetluse aruande kontekstis on oluline Määruse § 4 lõige 5, millega on sätestatud, et jaotusvõrgus tuleb rikkest põhjustatud katkestus kõrvaldada 12 tunni jooksul ajavahemikus 1. aprillist kuni 30. septembrini. Määruse § 4 lõige 6 järgi rikest põhjustatud katkestuste kestus jaotusvõrgu ühe tarbimiskoha kohta võib olla kuni 70 tundi aastas või kuni 150 tundi aastas, kui jaotusvõrgu tarbimiskoha elektritoide on tagatud ühe 110 kV trafo või liini kaudu.

Tulenevalt eeltoodust ja arvestades Elektrilevi selgitusi on Konkurentsiamet alljärgnevatel seisukohtades:

1. 27.04.2021 toimunud Jõgeva piirkonnaalajaama põlengust tekkinud elektrikatkestus Jõgeva linnas ja selle ümbruses kestis kokku 34 h ja 52 minutit. Kuna märgitud võrguühenduse katkestuse kõrvaldamine ei jäänud Määruse § 4 lõikes 5 sätestatud ajavahemiku piiridesse (*võrguühenduse katkestus ületas 12 tundi*), **siis on Elektrilevi rikkunud Määruses sätestatud võrguteenuse kvaliteedinõudeid võrguühenduse katkestuse kestuse osas.** Elektrilevi tunnistab, et Jõgeval aset leidnud riskide realiseerumise tulemusena tekkinud katkestuse puhul ei täitnud Elektrilevi kõigi sellega seotud klientide suhtes Määrust. Kokku ületati õigusaktis sätestatud nõudeid 3119 tarbija suhtes ning tarbijate võrgutasusid vähendati vastavalt summas 24 920,81 €.
2. Konkurentsiamet soovib üle vaadata Elektrilevi poolt elektrikatkestuste korral loodava Teabekeskuse töö ja koosseisu, pidades silmas, et oleks tagatud, et avalikuse teavitamine elektrikatkestustest ja nende mõjudest oleks tehtud võrdse kohtlemise printsiipi silmas pidades ja sealjuures elektri müügiga tegelevate ettevõtete osas ühtne.
3. Konkurentsiamet soovib Elektrilevil koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Päästeameti, kohalike omavalitsuste ja elutähtsa teenuse osutajatega välja töötada ja dokumenteerida konkreetset põhimõtet, mille alusel kommunikatsioon suuremate elektrikatkestuste puhul eelpoolnimetatud partneritega ning laiemalt elektrivarustuse taastamise I ja II kategooria asutuste ja isikutega peab olema korraldatud ja mis ei hõlmaks ainult kriisikontakti kokku leppimist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Ots
peadirektor